

דבר-תורה לט"ו בשבט: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לסעודת ט"ו בשבט

שלוקטו ונאספו לאוצרו של הרב שלמה הלוי שליט"א

ט"ו בשבט

כי האדם עץ השדה

בספר דברים (פרק כ', יט') נאמר: "כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיךָ לְתַפְּשָׁהּ לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה לְגִדּוֹחַ עָלָיו גֶּרֶזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לְבֹא מִפְּנֵיךָ בְּמִצּוֹר" מכאן הסיקו חז"ל את הדימיון בין העץ לאדם בכמה אופנים:

המדרש בראשית רבה מדמה את העצים לאדם: "אמר רבי אחא אף אילני סרק עתידין ליתן דין וחשבון, רבנן אמרי מהכא (דברים כ) כי האדם עץ השדה מה האדם נותן דין וחשבון אף עצים נותנין דין וחשבון".

בגנרא במסכת תענית (דף ז' עמוד א') רבי יוחנן עושה הבחנה בין עץ מאכל לעץ סרק. אם תלמיד חכם הגון הוא - ממנו תאכל ואתו לא תכרות, ואם לאו - אותו תשחית וכרת.

החיד"א משווה את האדם לאילן ומראה עד כמה האדם יכול ללמוד מן האילן:

האילן – נושא פירות לפי רוב ההשקעה. ככל שיוסיף בעל האילן דאגה לאילנותיו, בחמה – מפני החמה, ובימות הקור – מפני הקרה, כן יוסיף האילן, תת פירות טובים ונאים.

כך האדם – עליו לדעת שככל שישקיע עצמו בתורה ובמעשים טובים, כן ישאו מעשיו פרי, ויראה ברכה בעמלו לעלות מעלה מעלה בתורה וביראה!

האילן – נותן פירותיו באופן קבע שנה בשנה.

כך האדם – עליו לקיים את מצוות ה' ולימוד תורה בתמידות לבל יחסיר - דבר יום ביומו!

האילן – כל חיותו תלויה במים.

כך האדם – כל חיותו תלויה במים, ואין מים אלא תורה!

האילן – צריך לזבל במידה נכונה.

כך האדם – צריך לצרכיו הגשמיים במידה נכונה ולא יתר על המידה!

האילן – צריך לאור השמש.

כך האדם – צריך לרב ומורה דרך שיורהו דרך ישרה בעבודת ה'. והצדיקים נמשלים לשמש שמאירים ומגנים על דורם, וכמו שאמרו: "פני משה כפני חמה"!

האילן – צריך לאוויר.

כך האדם – צריך ללמוד בבית המדרש מקום אוירה של תורה, ולא חלילה במקום של בטלה ומושב לצים!

ט"ו בשבט שמח

מצווה לפרסם בעבודה ובבית הכנסת

www.dver-tora.co.il